

Betingelser, som Loven med den foreslaaede Ændring forudsætter.

Den tredie væsentlige Udvidelse er den, at Loddernes Laaneværdi forhøjes fra 4,000 Kr. til 5,000 Kr., og at Statens Ydelse forhøjes fra 2 Millioner om Aaret til 2½ Millioner. Det er klart, at denne Udvidelse har en overordentlig stor Rækkevidde. Det har været tydelig for os, som have givet os af med denne Sag gennem en Række af Aar, at de 4,000 Kr., som den gamle Lov stipulerede, var for ringe et Beløb at sætte som Ejendommenes Laaneværdi. Det har vistnok været for ringe i de allerfleste Egne af Landet, men i Særdeleshed vil jeg sige, at det har været for ringe i de Egne, hvor Jorden er forholdsvist dyr. Jeg mener nemlig, at man maa gøre en vis Forskel i de Egne af Landet, hvor Jorden er billig at faa fat i, og de Egne, hvor den er dyr. Det er jo nemlig klart, og det vide vi jo allesammen, at det er lettere for en Husmand at komme ind i en Bedrift, som er af en saadan Natur, at han kan leve nogenlunde selvstændigt deraf, i de Egne, hvor Jordværdien ikke er saa stor, end i de Egne, hvor Jorden er dyr. Ovre i Jylland, hvor Jorden er billig, kan han, naar Laaneværdien forhøjes, som her er foreslaaet til 5,000 Kr., med nogenlunde Lethed komme i Besiddelse af en Lod, som han kan drive ved Hjælp af sin egen, sin Kones og sine Børns Arbejdskraft, saaledes at de kunne faa det, som de behøve til deres Underhold, væsentligst ud af denne Jord. Men Forholdet er anderledes i de Egne, hvor Jorden er dyr. Naar en Mand i en Egn, hvor Jorden er dyr, skal søge en saadan Huslod og ikke kan komme højere op end til en Laaneværdi af 5,000 Kr., ja, saa faar han efter min Mening for lidt Jord at raade over; han kan ikke, i al Almindelighed sagt, faa stort mere end mellem 3 og 4 Tdr. Land at raade over, og det synes jeg er for lidt, naar det dog er et almindeligt Ønske, at han ved Hjælp af denne Jord skal skaffe det væsentligste Underhold for sig og sin Familie. Han kan ikke faa tilstrækkeligt ud af Jorden til, at han kan leve deraf som en uafhængig Mand, og han kan heller ikke paa denne Jord faa Arbejde nok til sig og sin Familie. Det er klart, at naar der kun er det halve Areal, giver det mindre Arbejde, og det giver ogsaa mindre Udbytte. Han bliver derfor med det mindre Areal nødt til mere at søge Arbejde hos andre, og han bliver altsaa derved en mindre selvstændig Mand. Jeg søger ogsaa Bevis

for min Paastands Rigtighed i den Liste, som den højtærede Landbrugsminister har ladet følge med dette Forslag. Man ser deraf, at de Amtsraadskredse, hvor de fleste Jordlodder ere blevne oprettede, netop ere de Kredse, hvor der er billig Jord at faa. I de Egne, hvor Jorden er dyrere, er der derimod oprettet færre, og der har været mindre Tilgang, og det kommer jo ganske naturligt af, at det er meget vanskeligere i disse Egne at faa en passende Huslod end i de andre.

Under Forhandlingerne her er der til en vis Grad blevet rettet en Bebrejdelse mod Kommissionsformændene i de Egne, hvor der har været mindst Tilgang, og hvor der er oprettet det færreste Antal Husmandsbrug. Det er blevet sagt, at Grunden til, at der i disse Kredse kun er blevet oprettet faa Husmandsbrug, er, at man har manglet Interesse for Sagen. Jeg har den Ære at være Formand for Kommissionen ovre i min Amtsraadskreds, og jeg tror ikke, at nogen her i dette Ting, og jeg tør sige heller ikke nogen i Amtsraadskredsen derovre, kan bebrejde mig, at jeg mangler Interesse for Sagen. Jeg har lagt alt det Arbejde ind i denne Sag, jeg har kunnet, og jeg har haft den størst mulige Interesse for denne Sag. Jeg har søgt efter bedste Evne at vejlede og rettede alle dem, der ere komne til mig for at søge Raad, men alligevel er det ikke lykkedes mig at faa saa mange Jordlodder oprettede, som det har været mit Ønske, og det kommer af, at det ovre hos os er langt vanskeligere end i Jyllands Egne og ogsaa vanskeligere end i Egne her paa Sjælland at faa passende Arealer til saadanne Lodder. Jeg tror ikke, at den Bebrejdelse i al Almindelighed ret vel kan rettes mod Kommissionsformændene, at det er Mangel paa Interesse hos dem, det skyldes, at der kun er oprettet faa Husmandsbrug i deres Kredse. Grunden er meget snarere den, at Forholdet i disse Kredse har været et saadant, at det har været umuligt at faa oprettet disse Husmandslodder. Jeg vil derfor henstille, om det ikke var muligt at faa en Bestemmelse ind i Loven, hvorved der gøres Forskel paa saadanne Egne, hvor Jorden er dyr, og saadanne, hvor den er billig, saaledes at det i de Amtsraadskredse, hvor Jorden er dyr, bliver muligt at gaa op til en højere Laaneværdi end i andre Dele af Landet. Jeg tror, at derved vilde der naas meget; men det staar mig ikke ganske klart i Øjeblikket, paa hvilken Maade det kunde gøres, men kan det naas, tror jeg,